

Enkät om juriststudenters välmående på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet

- Sammanställning

1 Bakgrund

Under hösten 2019 har Juridiska Föreningen i Göteborg (JF) och Feministiska Juriststudenter (FEMJUR) genomfört en enkät och en sammanställning av denna. Enkäten har handlat om juriststudenternas välmående på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet.

1.1 Syfte

Syftet med denna undersökning har varit att kartlägga måendet på programmet. Det rapporteras om att juriststudenter mår psykiskt dåligt och i och med att andra lärosäten genomfört kartläggningar av sina program kände vi att det var hög tid att genomföra en också. Detta beror också på att den senaste liknande undersökningen i sitt slag från Göteborg genomfördes för tio år sedan och att mycket kan ha hänt sedan dess. Denna undersökning är en del av Juridiska Föreningen i Göteborg och Feministiska Juriststudenters aktiva påverkansarbete för en bättre studenthälsa.

1.2 Avgränsningar

I och med genomförandet av denna undersökning fick vissa begränsningar göras. Vi valde att bara låta de som för närvarande går juristprogrammet i Göteborg (avgångsklasser 2020-2024) att svara på enkäten, för att få en ögonblicksbild av hur personer på utbildningen mår just nu. Det var också nödvändigt att begränsa hur länge enkäten var öppen att svara på, och de svar som är tagna i beaktande är insamlade under en månads tid – från 2019-09-23 till 2019-10-23. Antalet svar som kom in är 372, en siffra som var positivt överraskande då det är en stor del av de som går programmet.

2 Sammanställning

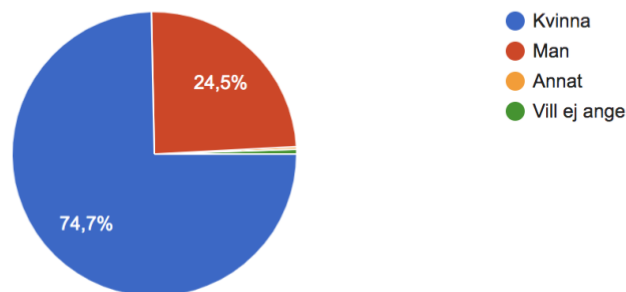
Vad gäller sammanställningen nedan så förekommer det diagram för att visualisera resultaten vi fick i enkätundersökningen. Därefter följer några slutsatser och sedan några avslutande ord.

2.1 Bakgrundsinformation

Av de studenter som svarade på enkäten var den största delen kvinnor (74,7%), den näst största delen var män (24,5%) samt en del svarade att de var av annat kön eller att de inte ville ange (0,3% respektive 0,5%).

Kön

371 svar

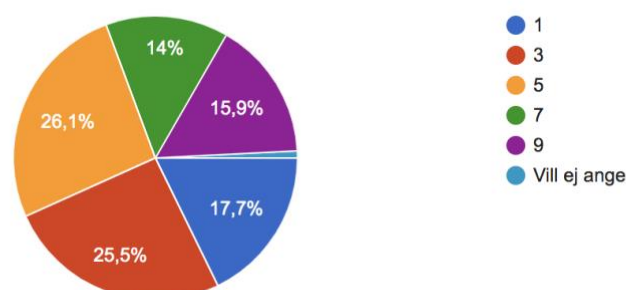

Figur 1. Figuren visar hur de 371 svaranden svarade i frågan. 74,7% svarade "Kvinna" vilket motsvarar 277 personer. 24,5% svarade "Man" vilket motsvarar 91 personer. 0,3% svarade "Annat" vilket motsvarar 1 person. 0,5% svarade "Vill ej ange" vilket motsvarar 2 personer.

Spridningen mellan de terminer som studenterna läser vid tidpunkten för svaret på enkäten var relativt jämn, men de terminer där flest studenter som svarat på enkäten var termin tre och termin fem.

Vilken termin går du?

372 svar

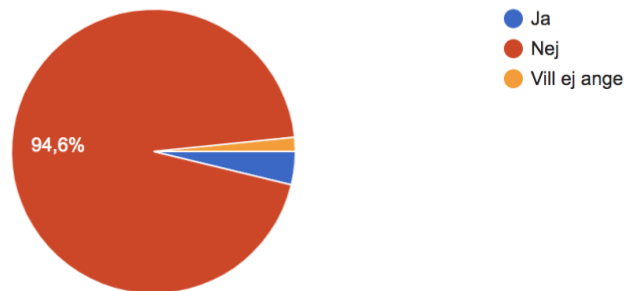

Figur 2. Figuren visar hur de 372 svaranden svarade i frågan. 17,7% svarade "Termin 1" vilket motsvarar 66 personer. 25,5% svarade "Termin 3" vilket motsvarar 95 personer. 26,1% svarade "Termin 5" vilket motsvarar 97 personer. 14% svarade "Termin 7" vilket motsvarar 52 personer. 15,9% svarade "Termin 9" vilket motsvarar 59 personer. 0,8% svarade "Vill ej ange" vilket motsvarar 3 personer.

En del studenter har angivit att de har anpassning av studierna på grund av funktionsvariation men en majoritet av de svarande studenterna har inte en sådan anpassning. Några studenter har valt att inte ange om de har anpassning eller ej.

Har du anpassning av studierna på grund av funktionsvariation?

371 svar

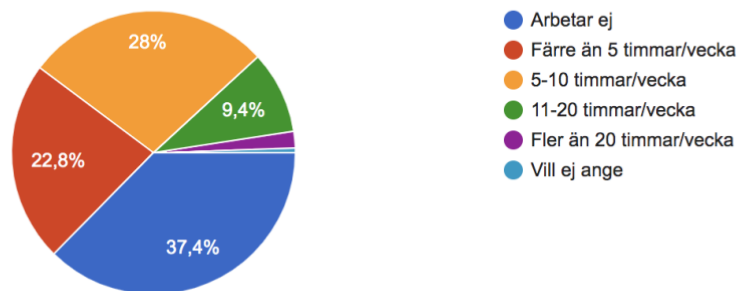
Figur 3. Figuren visar hur de 371 svaranden svarade i frågan. 3,8% svarade "Ja" vilket motsvarar 14 personer. 94,6% svarade "Nej" vilket motsvarar 351 personer. 1,6% svarade "Vill ej ange" vilket motsvarar 6 personer.

2.2 Studier och annat engagemang

En majoritet av studenterna har angivit att de arbetar vid sidan av sina studier, varav de flesta jobbar mindre än 5 timmar per vecka eller 5 - 10 timmar per vecka. Det är däremot över en tredjedel av studenterna som angivit att de inte arbetar vid sidan av studierna.

Arbetar du vid sidan av dina studier under terminstid?

372 svar

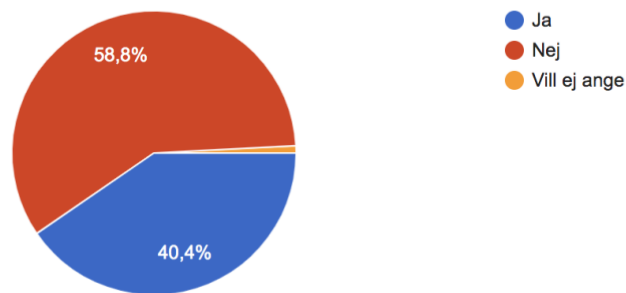

Figur 4. Figuren visar hur de 372 svaranden svarade i frågan. 37,4% svarade "Arbetar ej" vilket motsvarar 139 personer. 22,8% svarade "Färre än 5 timmar/vecka" vilket motsvarar 85 personer. 28% svarade "5-10 timmar/vecka" vilket motsvarar 104 personer. 9,4% svarade "11-20 timmar/vecka" vilket motsvarar 35 personer. 1,9% svarade "Fler än 20 timmar/vecka" vilket motsvarar 7 personer. 0,5% svarade "Vill ej ange" vilket motsvarar 2 personer.

De flesta av studenterna är inte ideellt engagerade vid sidan av studierna men ungefär 40 procent av studenterna har angivit att de har ett ideellt engagemang vid sidan av studierna.

Är du ideellt engagerad vid sidan av dina studier under terminstid?

371 svar

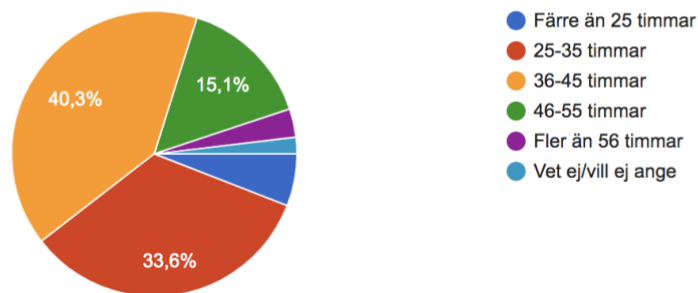

Figur 5. Figuren visar hur de 371 svaranden svarade i frågan. 40,4% svarade "Ja" vilket motsvarar 150 personer. 58,8% svarade "Nej" vilket motsvarar 218 personer. 0,8% svarade "Vill ej ange" vilket motsvarar 3 personer.

När det kommer till hur många timmar studenterna lägger i snitt på sina studier i veckan så lägger drygt 40% av studenterna 36 - 45 timmar per vecka, följt av 33,6% som lägger 25 - 35 timmar per vecka och ungefär 15% av studenterna lägger 46 - 55 timmar per vecka.

Hur många timmar lägger du vanligtvis och i snitt på dina studier? Svaren avser timmar per vecka.

372 svar

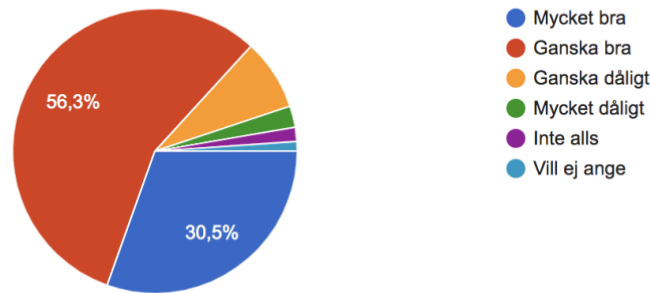

Figur 6. Figuren visar hur de 372 svaranden svarade i frågan. 5,9% svarade "Färre än 25 timmar" vilket motsvarar 25 personer. 33,6% svarade "25-35 timmar" vilket motsvarar 125 personer. 40,3% svarade "36-45 timmar" vilket motsvarar 150 personer. 15,1% svarade "46-55 timmar" vilket motsvarar 56 personer. 3,2% svarade "Fler än 56 timmar" vilket motsvarar 12 personer. 1,9% svarade "Vet ej/vill ej ange" vilket motsvarar 7 personer.

Det är en majoritet av studenterna som i ganska hög grad trivs med sina studier på Göteborgs universitet och en knapp tredjedel av studenterna anger att de trivs mycket bra med sina studier. Det är ungefär 8% av studenterna som anger att de trivs ganska dåligt med sina studier och några studenter som trivs mycket dåligt eller inte trivs alls med sina studier på Göteborgs universitet.

I vilken utsträckning trivs du med dina studier vid Göteborgs universitet?

371 svar

Figur 7. Figuren visar hur de 371 svaranden svarade i frågan. 30,5% svarade "Mycket bra" vilket motsvarar 113 personer. 56,3% svarade "Ganska bra" vilket motsvarar 209 personer. 8,1% svarade "Ganska dåligt" vilket motsvarar 30 personer. 2,4% svarade "Mycket dåligt" vilket motsvarar 9 personer. 1,6% svarade "Inte alls" vilket motsvarar 6 personer. 1,1% svarade "Vill ej ange" vilket motsvarar 4 personer.

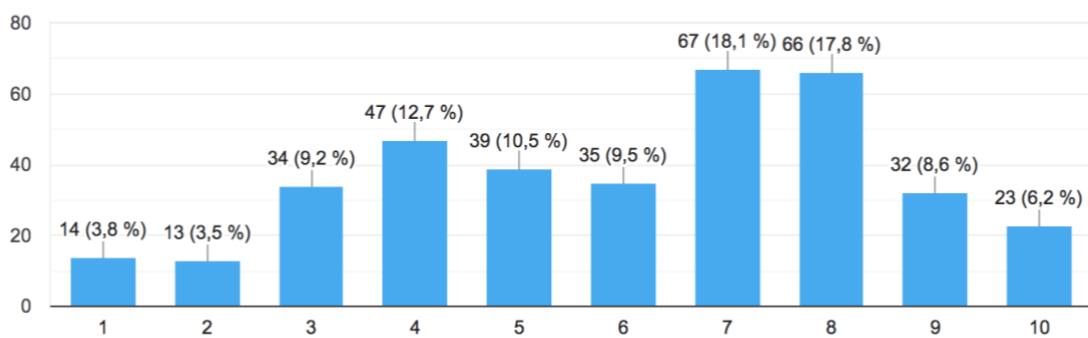
2.3 Del 1. Upplevd stress på programmet

2.3.1 Allmänt hälsotillstånd

Med hjälp av enkäten undersöktes hur studenterna upplevde att deras allmänna hälsotillstånd ha varit och är under deras studietid. Studenterna fick uppskatta deras hälsotillstånd på en skala mellan 1-10 där 1 motsvarade "Mycket dåligt" och 10 motsvarade "Mycket bra." De mest förekommande svaren var 7 respektive 8, med andra ord att det allmänna hälsotillståndet varit ganska bra. Cirka 60% av svaren som kom in låg mellan 6-10 på skalan, alltså att det allmänna hälsotillståndet upplevts vara bra eller mycket bra. 40% av de som svarat har alltså angett att de upplevt sitt allmänna hälsotillstånd som dåligt eller mycket dåligt.

1. Hur bedömer du att ditt allmänna hälsotillstånd (känna sig frisk, vara utan smärta och hälsorelaterade problem m.m) varit hittills under din studietid?

370 svar

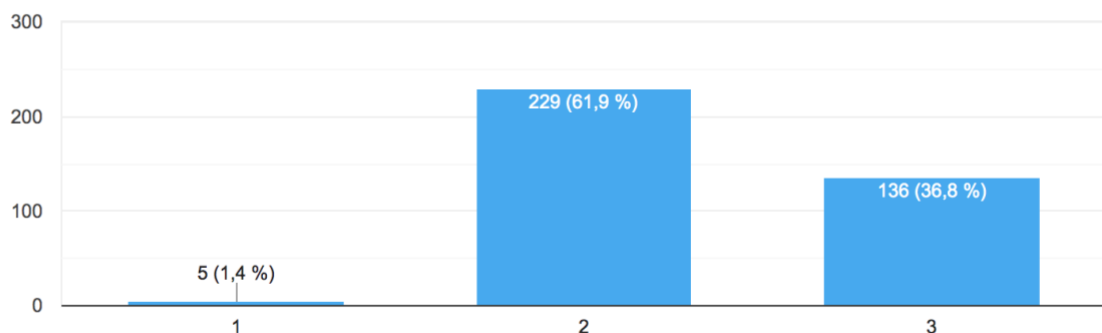
Figur 8. Figuren visar hur de 370 svaranden svarade i fråga 1 på del 1. 3,8% svarade en etta ("Mycket dåligt") vilket motsvarar 14 personer. 3,5 % svarade en tvåa vilket motsvarar 13 personer. 9,2% svarade en trea vilket motsvarar 34 personer. 12,7% svarade en fyra vilket motsvarar 47 personer. 10,5% personer svarade en femma vilket motsvarar 39 personer. 9,5% personer svarade en sexa vilket motsvarar 35 personer. 18,1% personer svarade en sjuva vilket motsvarar 67 personer. 17,8% svarade en åtta vilket motsvarar 66 personer. 8,6 % besvarade en nia vilket motsvarar 32 personer. 6,2% svarade med en tia ("Mycket bra") vilket motsvarar 23 personer.

2.3.2 Arbetsbördan

Studenterna fick även besvara hur de bedömde arbetsbördan på juristprogrammet. De svarande fick en tregradig skala att förhålla sig till där 1 motsvarade "Alltför låg" och 3 motsvarade "Alltför hög". Här ansåg 61,9% av de 370 svarande att arbetsbördan på juristprogrammet är varken för hög eller för låg. 1,4% ansåg att arbetsbördan är alltför låg medan en dryg tredjedel av de svarande (36,8%) ansåg att arbetsbördan på juristprogrammet är för hög.

2. Hur bedömer du att arbetsbördan är på juristprogrammet?

370 svar

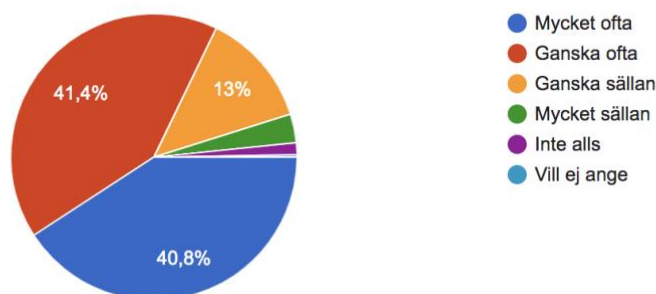
Figur 9. Figuren visar hur de 370 svaranden svarade i fråga 2 på del 1. 1,4% upplever att arbetsbördan är alltför låg, 61,9% upplever att arbetsbördan är varken för låg eller för hög jämförelsevis med 36,8% som upplever att arbetsbördan är alltför hög.

2.3.3 Stress orsakad av studier

I enkäten ställdes frågan hur studenterna upplevde sig stressade på grund av studierna på juristprogrammet. Totalt 82,2% av de svarande uppger att de mycket eller ganska ofta känner sig stressade på grund av sina studier. En klar minoritet känner sig stressade sällan eller inte alls.

3. Känner du dig stressad på grund av dina studier?

370 svar

Figur 10. Figuren visar hur de 370 svaranden svarade i fråga 3 på del 1. 40,8 % svarade "Mycket ofta" vilket motsvarar 151 personer. 41,4 % svarade "Ganska ofta" vilket motsvarar 153 personer. 13 % svarade "Ganska sällan" vilket

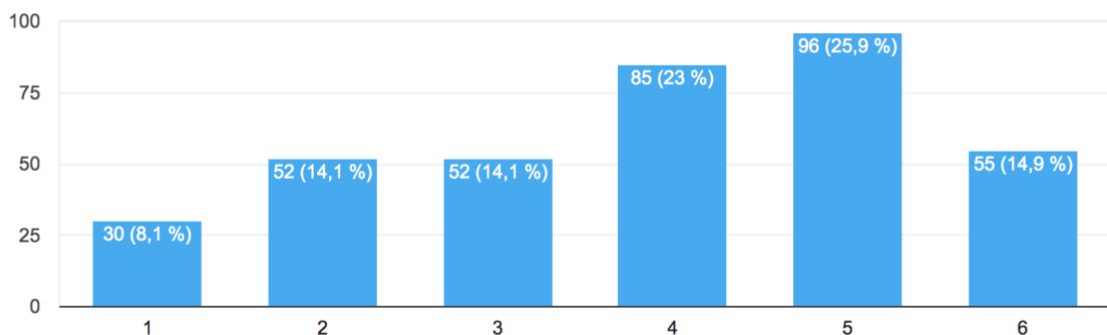
motsvarar 48 personer. 3,2 % svarade "Mycket sällan" vilket motsvarar 12 personer. 1,4 % svarade "Inte alls" vilket motsvarar 5 personer. 0,3 % svarade "Vill ej ange" vilket motsvarar 1 person.

2.3.4 Hinder orsakade av stress

Enkäten undersökte även om studenterna ansåg att stress var ett problem alternativt hinder i deras studier. Studenterna fick besvara en sexgradig skala där 1 motsvarade "Inte alls" och 6 motsvarade "I hög grad".

4. Anser du själv att stress är ett problem/hindrar dig i dina studier?

370 svar

Figur 11. Figuren visar hur de 370 svaranden svarade i fråga 4 på del 1. 8,1% svarade att stress inte alls var ett hinder för deras studier vilket motsvarar 30 stycken personer. 14,1% svarade med en tvåa vilket motsvarar 52 personer. 14,1% svarade med en trea vilket motsvarar 52 personer. 23% svarade med en fyra vilket motsvarar 85 stycken personer. 25,9% svarade med en femma vilket motsvarar 96 stycken personer. 14,9% svarade att stress är ett problem alternativt hinder för deras studier vilket motsvarar 55 stycken personer.

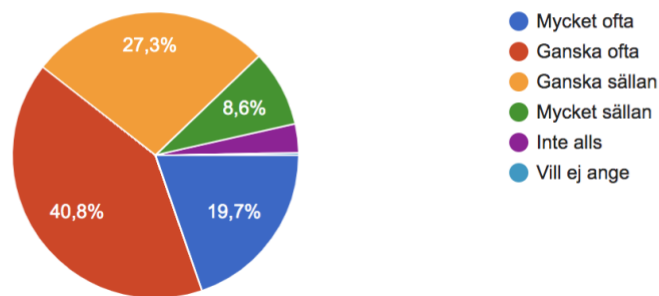
Vad enkäten visar är att 40,8% av de svarande studenterna anser att stress i ganska hög till i hög grad är ett problem alternativt hinder i deras studier (5 och 6 på skalan). Vidare anser 37,1% att stressen är ett problem alternativt hinder i deras studier i viss mån (3 och 4 på skalan). Slutligen har vi 22,2 % av de svarande som anser att stressen inte påverkar deras studier alls eller med någon märkbar effekt (1 och 2 på skalan).

2.3.5 Sociala och fysiska aktiviteter

I enkäten ställdes frågan om studenterna upplevde att de behövde tacka nej till sociala eller fysiska aktiviteter på grund av studierna. En majoritet svarade att de behöver tacka nej till sociala eller fysiska aktiviteter mycket eller ganska ofta. Denna del utgörs av 60,5% av de svarande. 27,3% svarade att de ganska sällan behöver tacka nej till sociala eller fysiska aktiviteter och andelarna som svarade att de behöver göra det mycket sällan eller inte alls var ännu mindre (8,6% respektive 3,2%).

5. Behöver du tacka nej till sociala aktiviteter/fysiska aktiviteter på grund av dina studier?

370 svar

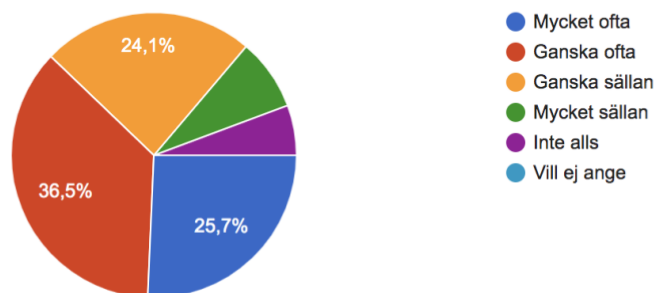
Figur 12. Figuren visar hur de 370 svaranden svarade i fråga 5 på del 1. 19,7 % svarade "Mycket ofta" vilket motsvarar 73 personer. 40,8% svarade "Ganska ofta" vilket motsvarar 151 personer. 27,3 % svarade "Ganska sällan" vilket motsvarar 101 personer. 8,6 % svarade "Mycket sällan" vilket motsvarar 32 personer. 3,2 % svarade "Inte alls" vilket motsvarar 12 personer. 0,3 % svarade "Vill ej ange" vilket motsvarar 1 person.

2.3.6 Sociala relationer

I enkäten fick studenterna besvara om de upplevde att de fick mindre tid till sociala relationer på grund av den stress de kände över sina studier. Här liknar svaren de föregående, en majoritet (62,2%) svarade att de känner så mycket eller ganska ofta, medan 24,1% svarade att de känner så ganska sällan. 8,1% och 5,7% svarade att de känner så mycket sällan respektive inte alls.

6. Känner du att du får mindre tid till sociala relationer som en följd av att du är stressad över dina studier?

370 svar

Figur 13. Figuren visar hur de 370 svaranden svarade i fråga 6 på del 1. 25,7 % svarade "Mycket ofta" vilket motsvarar 95 personer. 36,5% svarade "Ganska ofta" vilket motsvarar 135 personer. 24,1 % svarade "Ganska sällan" vilket

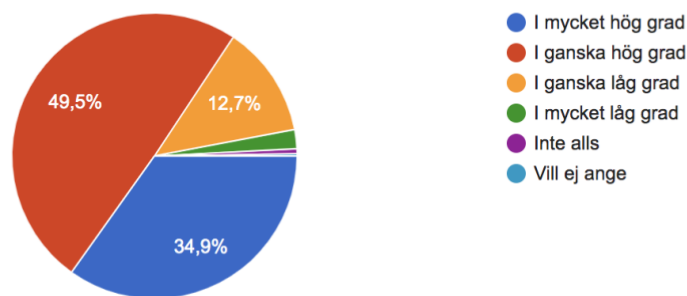
motsvarar 89 personer. 8,1 % svarade "Mycket sällan" vilket motsvarar 30 personer. 5,7 % svarade "Inte alls" vilket motsvarar 21 personer. 0 % svarade "Vill ej ange".

2.3.7 Studieklimat

Av enkäten framgår att en övervägande del anser att studieklimatet kännetecknas av stress i mycket eller ganska hög grad. Denna del utgörs av 84,4% av de svarande. De svarande som anser att studieklimatet på utbildningen kännetecknas av stress i ganska eller mycket låg grad eller inte alls utgjorde tillsammans 15,4% av de svarande.

7. I vilken utsträckning anser du att studieklimatet på din utbildning kännetecknas av stress?

370 svar

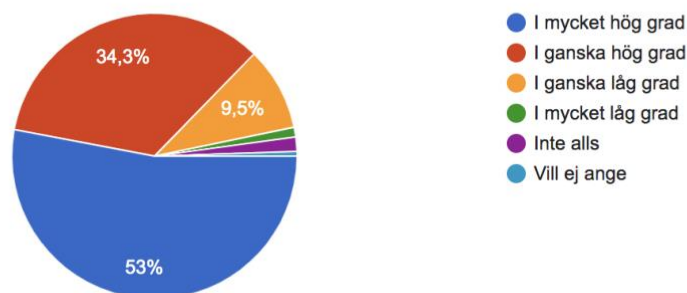
Figur 14. Figuren visar hur de 370 svaranden svarade i fråga 7 på del 1. 34,9 % svarade "I mycket hög grad" vilket motsvarar 183 personer. 49,5 % svarade "I ganska hög grad" vilket motsvarar 129 personer. 12,7 % svarade "I ganska låg grad" vilket motsvarar 47 personer. 2,2 % svarade "I mycket låg grad" vilket motsvarar 8 personer. 0,5 % svarade "Inte alls" vilket motsvarar 2 personer. 0,3 % svarade "Vill ej ange" vilket motsvarar 1 person.

2.3.8 Press på att uppnå goda studieresultat

På frågan om studenterna upplever stress på grund av press på att uppnå goda studieresultat har en majoritet av studenterna svarat att de i mycket hög grad eller i ganska hög grad gör det. Denna del utgörs av 87,3% av de svarande. De som upplever denna press i ganska eller mycket låg grad eller inte alls utgjorde tillsammans 12,2% av de svarande.

8. Upplever du att det finns en press på att uppnå goda studieresultat som bidrar till stress?

370 svar

Figur 15. Figuren visar hur de 370 svaranden svarade i fråga 8 på del 1. 53 % svarade "I mycket hög grad" vilket motsvarar 196 personer. 34,3 % svarade "I ganska hög grad" vilket motsvarar 127 personer. 9,5 % svarade "I ganska låg grad" vilket motsvarar 35 personer. 1,1 % svarade "I mycket låg grad" vilket motsvarar 4 personer. 1,6 % svarade "Inte alls" vilket motsvarar 6 personer. 0,5 % svarade "Vill ej ange" vilket motsvarar 2 personer.

2.3.9 Studenternas egna ord

När studenterna själva får beskriva vad de tror är anledningen till att de känner en press på att uppnå goda studieresultat är det för det mesta samma saker som återkommer. Några studenter skriver att de själva sätter hög press på sig själva och att det handlar om prestationsångest. Förutom det är det många studenter som uppger att betygen, möjligheten till ett bra jobb, möjligheten att få sitta ting och att det är en stämning på juristprogrammet överlag som påverkar upplevelsen av press.

En student skriver: "Känns som att man måste ha AB eller BA för B är uselt" och en annan skriver "Hela juristprogrammet bygger på betyg. Myndigheter kollar bara på betyg. Dåliga betyg gör det onödigt att ens ha läst juristprogrammet". Dessutom är det många studenter som uttrycker att de behöver ha höga betyg för att ha en god chans att få arbete efter utbildningen. En student skriver att "Juristbranschen som sådan och bilden av att höga betyg krävs för att få ett bra jobb". Flera andra uttrycker samma sak, för att få ett bra jobb och kunna konkurrera med andra jurister på arbetsmarknaden så måste betygen vara höga. Många studenter skriver också att de upplever att framtida arbetsgivare har höga krav och nämner då främst byråer. Studenterna skriver också att möjligheterna att sitta ting gör att de upplever en press på goda studieresultat. En annan student uttrycker det såhär: "Främst på grund av att jag inte har en aning om vad en elev som snittar B kan göra efter examen [...]".

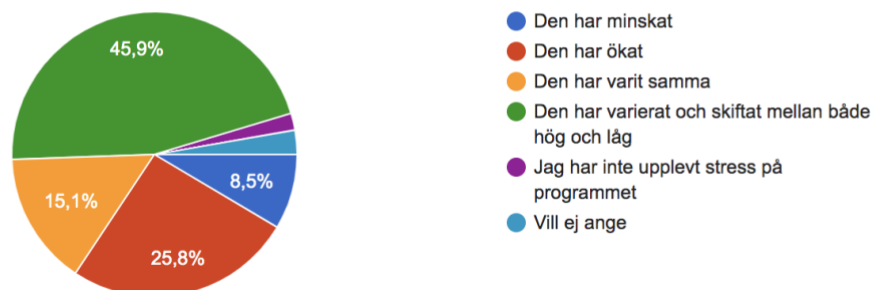
Något ytterligare som studenterna upplever vara pressande är stämningen på juristprogrammet överlag. Studenterna svarar på frågan såhär: "Jargong och mentalitet", "Inställningen i klassen" samt att "Känns väldigt tabu att kugga en tenta på juristprogrammet".

2.3.10 Upplevelse av stress på utbildningen över tid

En fråga ställdes om hur upplevelsen av stress sett ut över tid på programmet. 45,9% av de svarande uppger att stressen har varierat och skiftat mellan både hög och låg, medan ungefär en fjärdedel (25,8%) tycker att den har ökat. 15,1% anser att den har varit samma under programmets gång. 8,5% upplever att den har minskat och 1,9% svarade att de inte upplevt stress på programmet.

10. Om du har upplevt stress i samband med dina studier på programmet, hur har upplevelsen sett ut över tid under utbildningens gång?

364 svar

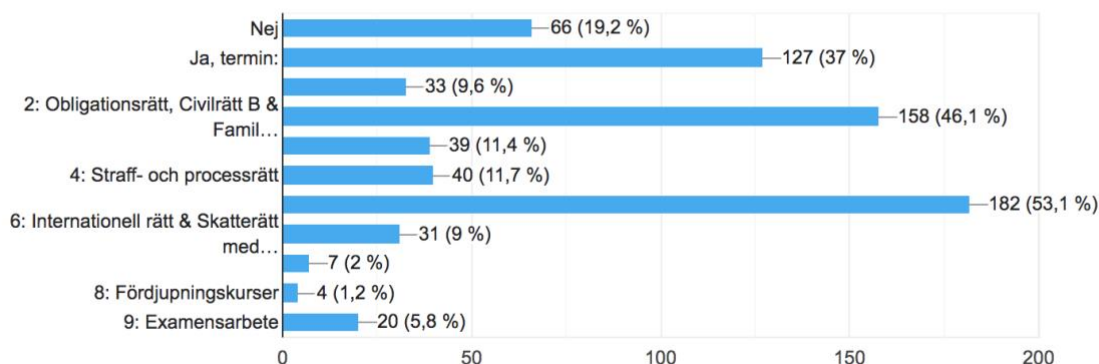
Figur 16. Figuren visar hur de 370 svaranden svarade i fråga 10 på del 1. 45,9 % svarade att upplevelsen av stress varierat och skiftat mellan hög och låg vilket motsvarar 167 personer. 25,8 % svarade att den har ökat vilket motsvarar 94 personer. 15,1 % svarade att stressen varken ökat eller minskat under utbildningens gång och varit densamma vilket motsvarar 55 personer. 8,5 % svarade att den har minskat vilket motsvarar 31 personer. 1,9 % svarade att de inte har upplevt stress på programmet vilket motsvarar 7 personer. 2,7 % ville inte ange något svar vilket motsvarar 10 personer.

2.3.11 Terminer och kurser som utmärker sig som mer stressande

På frågan om det finns vissa terminer som utmärker sig som mer stressande (en fråga där man hade möjlighet att kryssa för flera terminer) svarade studenterna enligt följande. De kurser som utmärker sig som mer stressande enligt studenterna är termin 5 (Kredit- och exekutionsrätt och Arbetsrätt med mera) som 53,1% av de svarande kryssade för samt termin 2 (Obligationsrätt, Immaterial-, försäkrings-, skadestands- och konkurrensrätt samt Familjerätt (tidigare Civilrätt A, Civilrätt B och Familjerätt)) som 46,1% av de svarande kryssade för.

11. Utifrån din upplevelse, är det en eller flera terminer under utbildningen som har utmärkt sig som mer stressande än andra? Om du svarar ja, kryssa för den eller de terminer som svaret avser och ange nedanför kursen under vilken du upplevde dig mer stressad.

343 svar

Figur 17. Figuren visar hur de 370 svaranden svarade i fråga 11 på del 1. 19,2 % svarade nej, det finns ingen termin eller kurs som utmärker sig i detta avseende vilket motsvarar 66 personer. De som ansåg en eller flera terminer utmärka sig som mer stressande svarade följande. 9,6 % svarade termin 1 (Grundläggande juridisk metod och Offentlig rätt) vilket motsvarar 33 personer. 46,1 % svarade termin 2 (Obligationsrätt, Immaterial-försäkrings-

skadestånds- och konkurrensrätt och Familjerätt, tidigare Civilrätt A, Civilrätt B och Familjerätt) vilket motsvarar 158 personer. 11,4 % svarade termin 3 (Teoritermin med allmän och speciell förvaltningsrätt samt miljö rätt, tidigare Teoritermin med familje-, social- och miljö rätt) vilket motsvarar 39 personer. 11,7 % svarade termin 4 (Straff- och processrätt) vilket motsvarar 40 personer. 53,1 % svarade termin 5 (Kredit- och exekutionsrätt och Arbetsrätt med mera) vilket motsvarar 182 personer. 9 % svarade termin 6 (Internationell rätt och Skatterätt med redovisning) vilket motsvarar 31 personer. 2 % svarade termin 7 (fördjupningskurser) vilket motsvarar 7 personer. 1,2 % svarade termin 8 (fördjupningskurser) vilket motsvarar 4 personer. 5,8 % svarade termin 9 (examensarbete) vilket motsvarar 20 personer.

Nästa fråga gav studenterna möjlighet att specifikt nämna vilka kurser under respektive termin som utmärkt sig som stressiga. De kurser som omnämns är framför allt Obligationsrätt under termin 2 samt Kredit- och exekutionsrätt under termin 5.

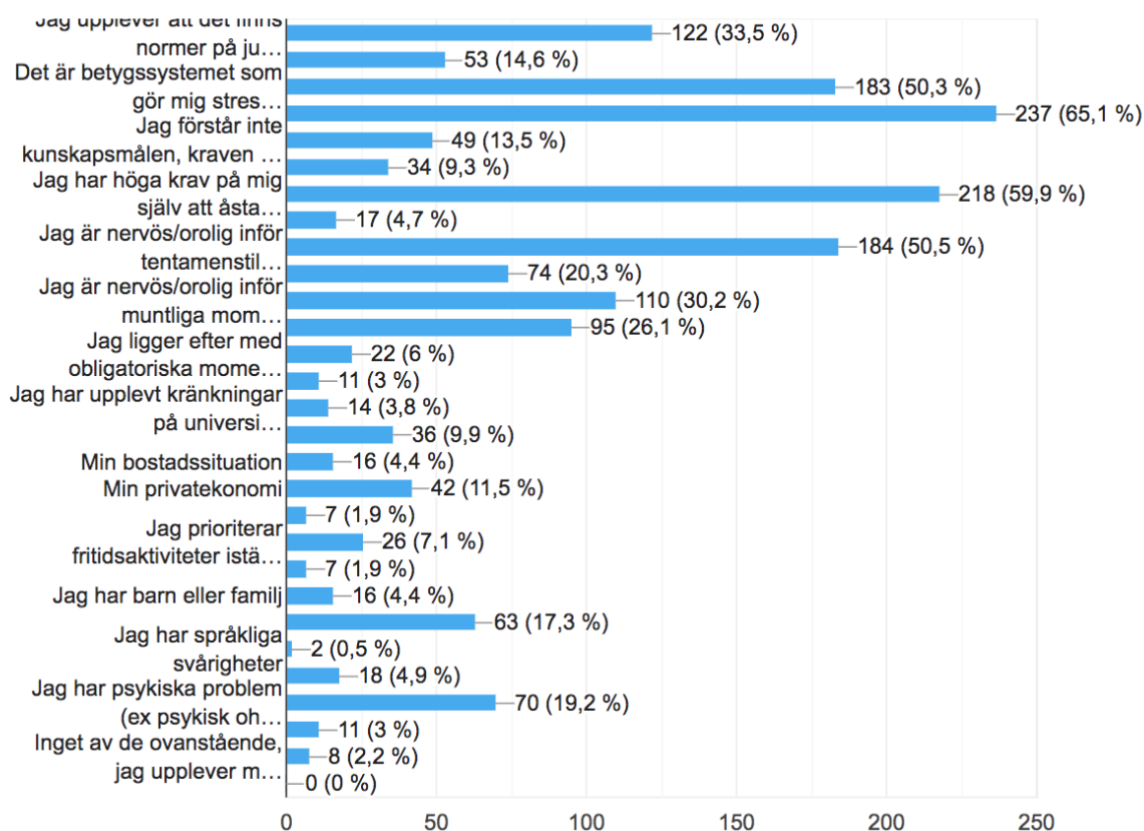
Under nästa delfråga gavs studenterna möjlighet att svara på varför de själva tror att de kurser som de nämnt utmärker sig som mer stressfyllda. Det mest framträdande är portfölj-upplägget, som är detsamma på kursen Obligationsrätt på termin 2 och Kredit- och exekutionsrätt på termin 5. Anledningarna till att studenterna uppfattar upplägget som mer stressande än andra är bland annat att upplägget skiljer sig från tidigare kurser, att arbetsbördan är hög och att kurserna har ett högt tempo. Flera studenter uttrycker att antalet examinationsmoment gör dem stressade och upplever att de hela tiden ska prestera. En student skriver också "Upplägget av obligationsrätten bidrar till att man aldrig känner sig klar, i stor mån tvingas lära sig själv och inte vet vad som förväntas av en". En annan student uttrycker också att obligationsrätten kommer tidigt i utbildningen och att det är ett stort steg från tidigare upplevelser. Många studenter uppger att de inte känner sig förberedda, både vad gäller förkunskaper samt att arbetsbördan ökade snabbt jämfört med tidigare kurser. En student skriver däremot "stress på ett bra sätt eftersom jag lärde mig mycket på kort tid" och en annan "bra och lärorik men arbetsbelastningen var hög". En annan student uttrycker sig såhär: "Högre arbetsbelastning men framför allt tror jag det beror på vad och hur lärare/föreläsare kommunicerar sina förväntningar på studenter. Typ 'detta kommer kräva att ni jobbar långt mer än 40 h/vecka men det är lika bra att ni vänjer er för så kommer det vara för dom flesta av er i arbetslivet också' [...]". Denna upplevelsen stärks ytterligare av andra studenter som skriver att mentaliteten på kurserna är jobbig.

2.3.12 Anledningar till stress

Därefter ställdes en fråga om anledningarna till stress till följd av studierna, där den svarande kunde kryssa för flera alternativ för vad studenten ansedde stressen berodde på. De alternativen som flest studenter kryssade i var "Det känns som jag inte kommer lyckas med min karriär om jag inte får bra betyg" (65,1%), "Jag har höga krav på mig själv att åstadkomma bra studieresultat" (59,9%), "Jag är nervös/orolig inför tentamenstillfället" (50,5%) och "Det är betygssystemet som gör mig stressad" (50,3%).

12. Om du upplever stress till följd av dina studier, vad anser du att det beror på? Kryssa för samtliga alternativ som överensstämmer med din uppfattning.

364 svar

Figur 18. Figuren visar hur de 364 svaranden svarade i fråga 12 på del 1.

33,5% kryssade för "Jag upplever att det finns normer på juristutbildningen som jag inte passar in i" vilket motsvarar 122 personer.

14,6% kryssade för "Jag tycker att det är för höga kunskapsmål och krav" vilket motsvarar 53 personer.

50,3% kryssade för "Det är betygssystemet som gör mig stressad" vilket motsvarar 183 personer.

65,1% kryssade för "Det känns som att jag inte kommer lyckas med min karriär om jag inte får bra betyg" vilket motsvarar 237 personer.

13,5% kryssade för "Jag förstår inte kunskapsmålen, kraven och/eller betygssättningen" vilket motsvarar 49 personer.

9,3% kryssade för "Lärare/administratörer/amanuens/studievägledare är inte tillgänglig/behjälplig när jag undrar saker om min studiegång" vilket motsvarar 34 personer.

59,9% kryssade för "Jag har höga krav på mig själv att åstadkomma bra studieresultat" vilket motsvarar 218 personer.

4,7% kryssade för "Jag känner mig egentligen inte motiverad att studera det jag är antagen till" vilket motsvarar 17 personer.

49,7% kryssade för "Har koncentrationssvårigheter" vilket motsvarar 178 personer.

50,5% kryssade för "Är nervös/orolig inför tentamenstillfället" vilket motsvarar 184 personer.

20,3% kryssade för "Är nervös/orolig inför skriftliga moment" vilket motsvarar 74 personer.
30,2% kryssade för "Är nervös/orolig inför muntliga moment" vilket motsvarar 110 personer.
26,1% kryssade för "Jag vet inte hur jag ska studera för att få de resultaten jag vill ha (problem med studieteknik)" vilket motsvarar 95 personer.
6% kryssade för "Jag ligger efter med obligatoriska moment" vilket motsvarar 22 personer.
3% kryssade för "Jag har upplevt diskriminering på universitetet" vilket motsvarar 11 personer.
3,8% kryssade för "Jag har upplevt kränkningar på universitetet" vilket motsvarar 36 personer.
9,9% kryssade för "Långa pendlingsstider" vilket motsvarar 36 personer.
4,4% kryssade för "Min bostadssituation" vilket motsvarar 16 personer.
11,5% kryssade för "Min privatekonomi" vilket motsvarar 42 personer.
1,9% kryssade för "Jag upplever att jag inte har tillräckligt stöd från min familj" vilket motsvarar 7 personer.
7,1% kryssade för "Jag prioriterar fritidsaktiviteter istället för att plugga" vilket motsvarar 26 personer.
1,9% kryssade för "Jag läser kurser utöver programmet" vilket motsvarar 7 personer.
4,4% kryssade för "Jag har barn eller familj" vilket motsvarar 16 personer.
17,3% kryssade för "Jag arbetar vid sidan av mina studier" vilket motsvarar 63 personer.
0,5% kryssade för "Jag har språkliga svårigheter" vilket motsvarar 2 personer.
4,9% kryssade för "Jag har fysiska problem/sjukdom som försvårar mina studier" vilket motsvarar 18 personer.
19,2% kryssade för "Jag har psykiska problem (ex psykisk ohälsa) som försvårar mina studier" vilket motsvarar 70 personer.
3% kryssade för "Jag känner inte att skolan har anpassat sig efter min funktionsvariation" vilket motsvarar 11 personer.
2,2% kryssade för "Inget av de ovanstående, jag upplever mig inte stressad" vilket motsvarar 8 personer.
0% kryssade för "Vet ej/vill ej ange" vilket motsvarar 0 personer.

2.3.13 Betygssystemet på juristprogrammet

Vad gäller juristprogrammets betygssystem är åsikterna spridda. Några studenter upplever betygssystemet som bra, andra skulle föredra ett betygssystem med fler nivåer såsom A-F, andra föredrar U/G, andra föredrar U/G/VG eller just U/B/BA som används i dagsläget. Majoriteten av studenterna upplever dock betygssystemet på juristprogrammet som något negativt och att det bidrar till betygshets och en ohälsosam livsstil som inte är studiefrämjande. Många studenter upplever att det är orättvist och förstår inte varför juristprogrammet skiljer sig från andra program. Några studenter uttrycker sig såhär:

"Kluven. Förstår självklart syftet med att ha flera olika betyg för godkända. Men samtidigt tror jag att det är det som bidrar till mycket stress och betygshetsen på programmet. Blir ofta en press att plugga för AB även om det bidrar till mycket mer stress än om man endast hade siktat på B."

"Jag ser inte vitsen med att ha så många nivåer. Är man godkänd så är man godkänd. De högre betygen bidrar bara till ohälsosamma betygshets som nu finns på juristprogrammet. Kan man inte få utmärka sig på andra sätt än just betyg? Det finns så mycket annat än just att man har läshuvud som är bra inom yrket!"

"Betygssystemet fungerar bra. Vikten av betyg däremot återspeglar inte vad jag tolkar in som definitionen av en bra jurist och bör således inte ha lika stor vikt vid konkurrens på arbetsmarknad."

"Systemet i sig är det inget fel på. Det är mer kraven från arbetsgivare. Dessutom är det konstigt att man inte ges möjligheten till att förbättra ett godkänt resultat till ett bättre."

"Jag tror det hämmar inläringen. Graderingen bidrar till en sådan stress att den stjälper mer än den hjälper. Betygssättning och utbildningen borde finnas till för att optimera kunskapsinläringen bland studenterna, inte hjälpa arbetsgivarna att sälla. Jag har själv aldrig motiverats positivt av möjligheterna till ett AB, bara stressats av det."

"Det är ett HELT ORIMLIGT system! Det bevisar inte mycket. Jag har förståelse för att man ska ha höga betyg för att exempelvis sitta ting. Men: inför ett system där alla kan få icke godkänt eller godkänt (tufft som det är). De som vill nå högre får välja fördjupningskurs och tenta av det som många andra program. Jag är TRÖTT på betygshetsen, på att alla pratar om att det inte finns jobb för de som "bara" får godkänt. Att prestera på en tentamen bevisar inte vem exempelvis jag är som framtida jurist. Alla pluggar mycket, att få godkänt på juristprogrammet är en mycket hög lägsta nivå."

"Har inte vid ett enda tillfälle fått någon information om skillnaden mellan betygen i betygsskalan. Det enda vi får information om är hur många poäng vi behöver, inte VAD vi behöver göra för att få poängen. Det gör mig stressad att inte förstå vad som förväntas av mig i min prestation. När jag tror att jag ska få U kan jag få AB. När jag tror att jag får AV kan jag få U. Man har ingen uppfattning om hur lärarna bedömer i olika kurser. Det känns ibland som en 'slump' vad det blir. På de senaste tentorna har vi inte heller fått kommentarer på våra tentor, inte heller de som fått underkänt. Att inte veta vad man gjort fel är ytterligare en stressfaktor."

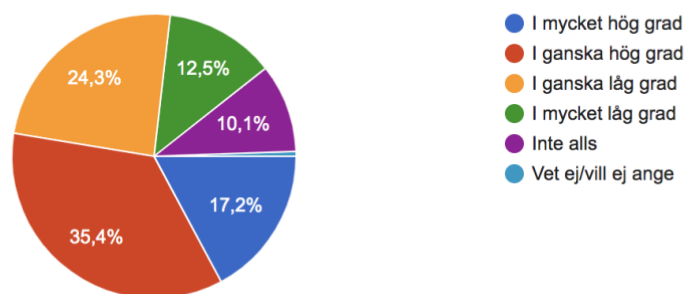
2.4 Del 2. Psykisk ohälsa på programmet

2.4.1 Studiesituationen

Den första frågan som ställdes var den om huruvida studiesituationen fått studenten att må psykiskt dåligt. Här svarade drygt hälften av de svarande att studenternas studiesituation fått dem att må psykiskt dåligt i mycket eller ganska hög grad (totalt 52,6%), medan en dryg tredjedel (totalt 36,8%) mått psykiskt dåligt till följd av sin studiesituation i ganska låg eller mycket låg grad och en tiondel (10,1%) inte alls. Ett par svarade också att de inte visste eller inte ville ange.

1. Anser du att din studiesituation fått dig att må psykiskt dåligt?

367 svar

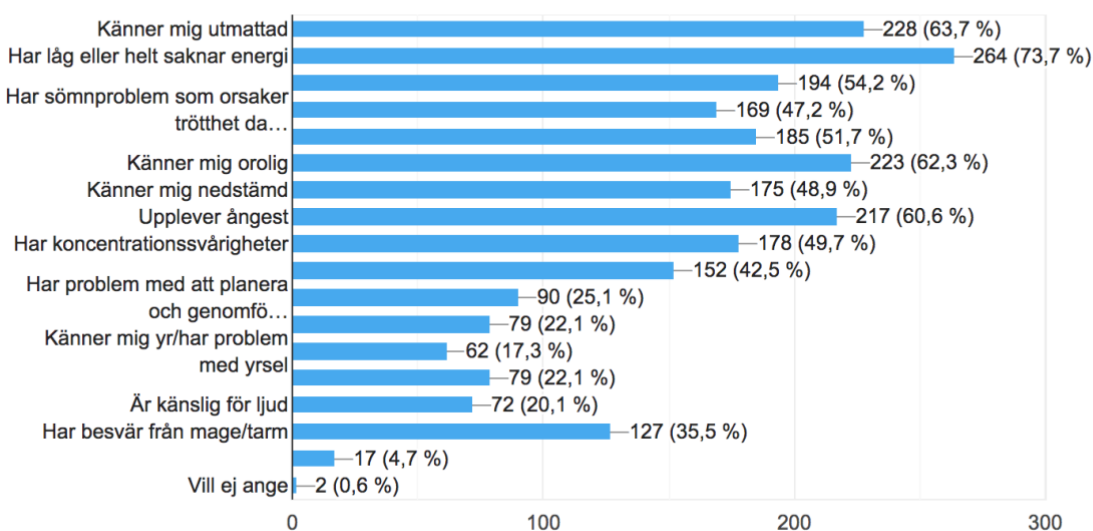
Figur 19. Figuren visar hur de 367 svaranden svarade i fråga 1 på del 2. 17,2% svarade "I mycket hög" grad vilket motsvarar 63 personer. 35,4% svarade "I ganska hög grad" vilket motsvarar 130 personer. 24,3% svarade "I ganska låg grad" vilket motsvarar 89 personer. 12,5% svarade "I mycket låg grad" vilket motsvarar 46 personer. 10,1% svarade "Inte alls" vilket motsvarar 37 personer. 0,5% svarade "Vet ej/vill ej ange" vilket motsvarar 2 personer.

2.4.2 Symtom under utbildningen

Nästa fråga som ställdes var om man sammantaget, under utbildningen, upplevt en eller flera av olika symtom som listades upp. Här fick studenten möjlighet att kryssa för flera alternativ och det fanns också en ruta där man kunde fylla i alternativ som inte fanns listade. De vanligaste symtomen var "Har låg eller helt saknar energi" som 73,7% studenter kryssade för, "Känner mig utmattad" som 63,7% studenter kryssade för, "Känner mig orolig" som 62,3% studenter kryssade för samt "Upplever ångest" som 60,6% studenter kryssade för. Bland de svar som kom in i fritextrutan var huvudvärk och migrän som symtom vanligt förekommande, såväl som ångestattacker.

Har du sammantaget, under utbildningen, upplevt ett eller flera av nedanstående symtom?
Kryssa för samtliga alternativ som du har upplevt vid fler än ett tillfälle eller under en längre tid.

358 svar

Figur 20. Figuren visar hur de 358 svaranden svarade i fråga 1 på del 2.

63,7% kryssade för "Känner mig utmattad" vilket motsvarar 228 personer.

73,7% kryssade för "Har låg eller helt saknar energi" vilket motsvarar 264 personer.

54,4% kryssade för "Känner ihållande trötthet som inte går att vila bort" vilket motsvarar 194 personer.

47,2% kryssade för "Har sömnproblem som orsakar trötthet dagen efter" vilket motsvarar 169 personer.

51,7% kryssade för "Är lättirriterad/mer irriterad än vad jag normalt sett är" vilket motsvarar 185 personer.

62,3% kryssade för "Känner mig orolig" vilket motsvarar 223 personer.

48,9% kryssade för "Känner mig nedstämd" vilket motsvarar 175 personer.

60,6% kryssade för "Upplever ångest" vilket motsvarar 217 personer.

49,7% kryssade för "Har koncentrationssvårigheter" vilket motsvarar 178 personer.

42,5% kryssade för "Glömmer ofta bort saker som jag tycker jag borde komma ihåg" vilket motsvarar 152 personer.

25,1% kryssade för "Har problem med att planera och genomföra uppgifter" vilket motsvarar 90 personer.

22,1% kryssade för "Får hjärtklappning" vilket motsvarar 79 personer.

17,3% kryssade för "Känner mig yr/har problem med yrsel" vilket motsvarar 62 personer.

22,1% kryssade för "Värk i kroppen" vilket motsvarar 79 personer.

20,1% kryssade för "Är känslig för ljud" vilket motsvarar 72 personer.

35,5% kryssade för "Har besvär från mage/tarm" vilket motsvarar 127 personer.

4,7% kryssade för "Har ej upplevt något av ovanstående symtom" vilket motsvarar 17 personer.

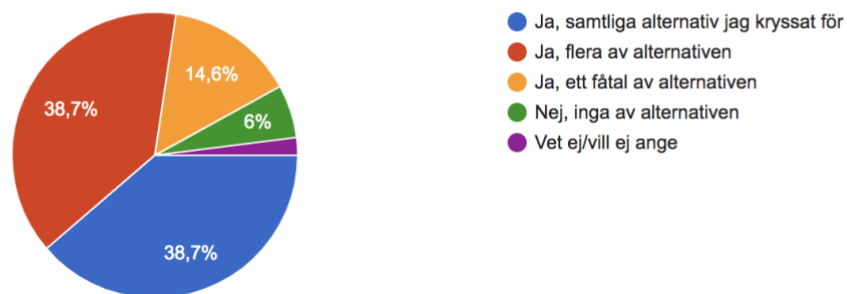
0,6% kryssade för "Vill ej ange" vilket motsvarar 2 personer.

2.4.3 Samband med programstudierna

En fråga ställdes också om studenten, om den upplevt något/några symtom i ovanstående fråga, ansett att detta varit i samband med programstudierna. Cirka tre fjärdedelar (77,4%) av de 349 svarande svarade att samtliga alternativ eller flera av alternativen denne kryssat för haft ett samband mellan symtom och programstudier. 14,6% ansåg att det funnits ett samband med ett fåtal av alternativen. 6% svarade att det inte fanns ett samband med några av alternativen och 2% svarade att de inte visste eller inte ville ange.

3. Om du upplevt något av ovanstående, anser du att det har varit i samband med dina programstudier?

349 svar

Figur 21. Figuren visar hur de 349 svaranden svarade i frågan. 38,7% svarade "Ja, samtliga alternativ jag kryssat för" vilket motsvarar 135 personer. 38,7% svarade "Ja, flera av alternativen" vilket motsvarar 135 personer. 14,6% svarade "Ja, ett fåtal av alternativen" vilket motsvarar 51 personer. 6% svarade "Nej, inga av alternativen" vilket motsvarar 21 personer. 2% svarade "Vet ej/vill ej ange" vilket motsvarar 7 personer.

2.4.4 Studenternas egna ord

Slutligen fanns också en fritextruta. Denna ruta var tänkt som ett fält där studenterna kunde fylla i det som de kände att de inte fick förmedla på något annat ställe i enkäten. Av de 372 svar vi fick på enkäten så var det 36 som skrev i denna fritextruta och här är ett urval av dessa.

"Jag har psykisk ohälsa i grunden, men jag upplever att klimatet på programmet samt prestationskraven påverkat denna negativt."

"Ingen informerar eleverna om vart man ska vända sig, det finns ingen elevhälsa att tala om alls. Inga kuratorer, ingen samordnare och inte heller något samarbete med akademihälsan längre. Man har bara allmänna vården som inte alls är studentanpassade med tider, priser, vänteköer, relation till försäkringskassa, kunskap om hur skolverksamheten fungerar etc."

"Upplever sällan 'aktiv' stress utan den är snarare undermedveten och kommer ifrån att jag oroar mig över resultat."

3 Slutsatser

Efter att ha sett alarmerande resultat från juristprogram på andra orter och efter att ha läst om att juriststudenter mår dåligt i media så visste vi inte riktigt vad vi kunde vänta oss. Vi räknade med att resultatet kunde vara alarmerande även för juristprogrammet på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, men inte i vilken utsträckning. Efter att ha fått in svar på frågorna på enkäten så är det några slutsatser som kan dras. Först och främst kan det konstateras att, fastän välmåendet bland studenterna inte är bra, så är det en stor majoritet som trivs mycket eller ganska bra med sina studier vid Göteborgs universitet, vilket får ses som något positivt och hoppfullt.

Över fyra femtedelar känner sig stressade på grund av sina studier. Andelarna som anser att studieklimatet kännetecknas av stress och att det finns en press på att uppnå goda studieresultat är lika stora. De som svarat på enkäten anger med egna ord kring studieresultaten att juristprogrammet tycks bygga på betyg och att det finns en utbredd betygshets på programmet. En annan anledning som orsaker stress och en känsla av press att uppnå goda studieresultat är höga krav från framtida arbetsgivare, framför allt byråer eller om man vill sitta ting.

En majoritet av de svarande anser att arbetsbördan på juristprogrammet varken är för låg eller för hög. En tredjedel svarar alltså att arbetsbördan är för hög men det är betydligt fler än så som känner sig stressade. Stressens primära orsak är alltså inte arbetsbördan, utan bland annat pressen att uppnå goda studieresultat. Vid frågan om anledningar till stressen var bland de vanligaste svaren att det känns som att man inte kommer lyckas med sin karriär om man inte får bra betyg, att man har höga krav på sig själv för att uppnå goda studieresultat samt att det är betygssystemet som gör en stressad. Detta ligger i linje med ovannämnda. Betygspressen på juristprogrammet i Göteborg är mycket utbredd. I en fritextruta kritiseras betygssystemet kraftigt.

Stressen som en stor del upplever på juristprogrammet resulterar i att man behöver tacka nej till sociala och fysiska aktiviteter, vilket i sig kan inverka negativt på den psykiska hälsan. Även en stor del uppger att de får mindre tid till sociala relationer som en följd av att de är stressade över sina studier.

Gällande psykisk hälsa så finns det slutsatser att dra inom det området också. Över hälften av alla som svarat på enkäten anser att deras studiesituation har fått dem att må psykiskt dåligt i mycket eller ganska hög grad. Nio tiondelar av de svarande svarar att deras studiesituation fått dem att i någon utsträckning må psykiskt dåligt, från i mycket låg grad till i mycket hög grad. Men att i någon grad må psykiskt dåligt över sin studiesituation är oroväckande i sig. De svarande uppger att de har haft symtom som att de har låg eller helt saknar energi, att de känner sig utmattade, att de känner sig oroliga eller upplever ångest. Ofta förekommande svar i fritextrutan var att de svarande även har symtom i form av huvudvärk och migrän samt panikattacker. Tre fjärdedelar uppger att samtliga symtom eller flera av symtomen de har haft under studietiden har haft ett samband med programstudierna.

Sammanfattningsvis är känslan av stress på juristprogrammet på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet utbredd. Detta beror mycket på en press att uppnå goda betyg som till stor del beror på krav från arbetsgivare. Men studenterna uppger också att det

finns en jargong och en mentalitet på programmet, att det skapas en press där som blir stressande i längden. Denna stress leder till att man i vissa fall tackar nej till sociala och fysiska aktiviteter, får mindre tid till sociala relationer och dylikt. Många uppger också att de upplever psykisk ohälsa och en majoritet kopplar flera eller alla symtom de haft under sin på programmet till sina programstudier. Det kan vara allt från låg energi till oro, ångest, huvudvärk och panikattacker. Detta är de vanligaste symtomen som förekommer, även om många symtom är vanliga bland de svarande. Resultatet från vår enkät är oroväckande på så sätt att studenterna mår dåligt på grund av stressen de upplever på juristprogrammet. Resultatet visar att fyra femtedelar känner sig stressade i stor utsträckning. Uppfattningen är vidare att de ovan nämnda orsakerna för stress är typiska för juristprogrammet. Studenthälsan är viktig och något som behöver förbättras. Det är något som juristprogrammet behöver arbeta aktivt med.

4 Avslutande ord

Slutligen ska tack riktas till Juridiska Föreningen i Göteborgs inspector Sebastian Wejedal för värdefulla synpunkter och tankar vid utformandet av enkäten. Ett varmt tack ska också riktas till Helen Alfredsson som kom med mycket värdefull information om hur en enkät utformas på bästa sätt.

Ifall det uppstår frågor kring enkäten eller denna sammanställning av den går det bra att vända sig till oss som skrivit dem. Vi som utfört detta arbete är de utbildningsansvariga i Juridiska Föreningen i Göteborgs utbildningsansvariga för styrelseåret 2019/2020, Wilma Nordlund och Maria Ipek, samt Feministiska Juriststudenters utbildningsansvariga för styrelseåret 2019/2020, Mimmi Johansson och Emilia Enochsson. Frågorna kring enkäten eller sammanställningen gå bra att skicka på mail till utbildning@juridiskaforeningen.se.